

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.03.2018, sp. zn. 6 Tdo 320/2018, ECLI:CZ:NS:2018:6.TDO.320.2018.1

Číslo: 13/2019

Právní věta: I. Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, musí obsahovat popis konkrétních projevů posttraumatické stresové poruchy u poškozeného, tj. uvedení skutečností, v jakých sférách života poškozeného se tato porucha projevila a po jakou dobu a v jaké intenzitě ho omezila v obvyklém způsobu života. Takto musí být zadavatelem znalecký úkol vymezen. Nestačí jen znalcovo konstatování, že v důsledku jednání obviněného tato posttraumatická stresová porucha u poškozeného nastala. Jen při zodpovězení těchto otázek lze totiž rozhodnout, zda se tato posttraumatická stresová porucha projevila jako vážná porucha zdraví (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 29/2018 Sb. rozh. tr.). II. Zavinení pachatele je třeba prokázat nejen ve vztahu k jeho jednání, nýbrž i k následku činu a příčinnému vztahu mezi jednáním a následkem. K vyslovení jeho viny přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku proto nedostačuje, pokud soud zdůvodní existenci nevědomé nedbalosti pachatele podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku jen ve vztahu k jeho neopatrnému jednání (např. způsobení požáru) a k jím bezprostředně přivoznému somatickému poškození zdraví poškozeného (ke vzniku popálenin jeho těla), není-li těžká újma na zdraví shledávána v tomto poranění, nýbrž v duševní poruše (posttraumatické stresové poruše), která se u poškozeného měla vyvinout jako následek činu pachatele. V takovém případě je nezbytné prokázat jeho nedbalostní formu zavinění k této vážné poruše zdraví, která je zákonným znakem objektivní stránky uvedeného přečinu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.05.2018

Spisová značka: 6 Tdo 320/2018

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Nedbalost nevědomá, Těžká újma na zdraví, Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti, Zavinení, Znalecký posudek

Předpisy: § 105 odst. 1 tr. ř.
§ 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku
§ 122 odst. 2 tr. zákoníku
§ 147 odst. 1 tr. zákoníku
§ 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku
§ 89 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného L. K. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 4. 10. 2017, sp. zn. 14 To 206/2017, a rozsudek Okresního soudu v Táboře ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. 6 T 23/2017, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Táboře přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. 6 T 23/2017, byl obviněný L. K. (dále jen „obviněný“ nebo „dovatel“) uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustil tím, že dne 8. 3. 2016 v době od 15.00 do 15.30 hodin v T.-K., ulici K. Ch., jako masér pro sportovní a rekondiční masáže při provádění masáže klientky P. P. manipuloval s lihovým kahanem s hořícím knotem v blízkosti masážního lehátka, na němž ležela poškozená P. P., přičemž jeho nedbalostí došlo při této manipulaci k úniku hořlavé kapaliny – technického lihu, zapálení hořlavých par technického lihu a vzniku požáru masážního lehátka a části těla poškozené, která následkem toho utrpěla popáleniny II. stupně na hrudníku, břiše a pravé horní končetině, zaujímající 10 % celkové plochy těla, čili lehké zranění s obvyklou dobou léčení kolem 3 až 5 týdnů, a dále posttraumatickou stresovou poruchu, čili těžké zranění pro delší dobu trvající poruchu zdraví.

2. Obviněný byl za to odsouzen podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 30 měsíců. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku mu byly dále uloženy přiměřené povinnosti, a to v průběhu zkušební doby podle svých sil nahradit nemajetkovou újmu a škodu způsobenou trestným činem a podle § 48 odst. 4 písm. k) tr. zákoníku poskytnout poškozené přiměřené zadostiučinění, konkrétně do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaslat poškozené P. P. písemnou omluvu za jednání, jehož se dopustil vůči poškozené. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit poškozené P. P. nemajetkovou újmu ve výši 1 314 704 Kč a škodu ve výši 69 546 Kč. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla dále uložena povinnost zaplatit jako náhradu škody poškozené společnosti Česká průmyslová zdravotní pojišťovna částku ve výši 11 333 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená P. P. odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. O odvolání obviněného proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře usnesením ze dne 4. 10. 2017, sp. zn. 14 To 206/2017, jímž ho podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení krajského soudu podal obviněný prostřednictvím své obhájkyne dovolání, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle názoru obviněného popsany skutek, který je mu kladen za vinu, není trestným činem, neboť zde není naplněna podmínka trestnosti, a to společenská škodlivost jako materiální stránka trestného činu. S odkazem na ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku obviněný považuje událost, která se stala, za pouhou nešťastnou náhodu, na niž nelze nahlížet z hlediska trestního práva. Jak dále obviněný zdůraznil, žádným způsobem nebylo prokázáno jeho zavinění ani z nevědomé nedbalosti, protože nevěděl a ani vědět nemohl, že může dojít k nastalé události, přičemž zavinění by se muselo vztahovat i k posttraumatické stresové poruše poškozené, což nebylo prokázáno ani z nevědomé nedbalosti. Proto skutek lze kvalifikovat nanejvýš jako prosté ublížení na zdraví z nedbalosti, a to s ohledem na

popáleniny poškozené. Ani v hrubých rysech si totiž obviněný nepředstavil, že u poškozené se může rozvinout posttraumatická stresová porucha, zejména když došlo jen k lehkému popálení, a navrhl vypracování znaleckého posudku z oboru požární ochrany.

5. Obviněný dále vytkl vady i v procesním postupu stran použitelnosti podaného vysvětlení a namítl nepřiměřeně přísný uložený trest. Odvolací soud dále podle mínění dovolatele nesprávně posoudil rozsah náhrady škody, když znalecký posudek hodnotí stav poškozené předčasně bez potřebného časového odstupu a hodnotí momentální obtíže poškozené bez zohlednění budoucího vývoje. Tento soud nepovažoval námitky dvou subjektů (jeho a pojistitele) stran znaleckého zkoumání za hodné toho, aby se jimi zabýval. V této souvislosti obviněný uvádí jednotlivé vady znaleckého posudku, které v něm shledal, přičemž i pojišťovna považuje vypracovaný znalecký posudek za vadný a nepřezkoumatelný.

6. S ohledem na výše uvedené obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. v celém rozsahu zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

7. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Státní zástupkyně zcela souhlasí s názorem soudu prvního i druhého stupně, že jednání obviněného tak, jak bylo provedeným dokazováním prokázáno, vykazuje jak po subjektivní, tak po objektivní stránce všechny zákonem předpokládané znaky přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku. Nesouhlasí však s výrokem o náhradě nemajetkové újmy poškozené P. P., neboť ta neodpovídá Metodice Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z. Proto státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadené rozhodnutí a aby podle § 265m odst. 2 tr. ř. odkázal poškozenou na řízení ve věcech občanskoprávních.

III.

Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.

Důvodnost dovolání

9. Protože Nejvyšší soud neshledal důvody k odmítnutí podaného dovolání, přezkoumal na jeho podkladě podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadené usnesení a shledal následující skutečnosti.

10. Již ve svém odvolání uplatnil obviněný řadu výhrad vůči jím napadenému rozsudku soudu prvního stupně, z nichž převážná část tvoří i obsahovou náplň jeho dovolání a k nimž odvolací soud nezaujal odpovídající stanovisko. Obviněný vytýkal především to, že nebyla naplněna objektivní a zejména subjektivní stránka přečinu, jímž byl uznán vinným. Odvolací soud shledal odvolání obviněného nedůvodným, proto je podle § 265 tr. ř. zamítl, přičemž odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku soudu prvního stupně a nic k tomu nedodal.

11. Má-li být zhodnocena důvodnost takto vysloveného závěru odvolacího soudu, nelze než začít připomenutím toho, co vyjádřil rozsudek soudu prvního stupně stran skutkových zjištění a následně použité právní kvalifikace.

12. Ohledně skutkových zjištění je možno odkázat na to, co je uvedeno výše, tj. že obviněný jednáním popsaným v tzv. skutkové větě ve výroku o vině přivodil poškozené P. P. (mimo popálenin těla) též „... posttraumatickou stresovou poruchu, čili těžké zranění pro delší dobu trvající poruchu zdraví“, tj. následek, který soud prvního stupně označuje za těžkou újmu na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Podle jeho zjištění obviněný způsobil tuto těžkou újmu poškozené z nedbalosti, konkrétně z nedbalosti nevědomé ve smyslu § 15 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, která je dána tím, že obviněný „měl a mohl vědět, že neopatrnou manipulací s kahanem může dojít k rozliti technického lihu, jímž byl naplněn, a k jeho následnému zahoření. Protože manipuloval s kahanem v blízkosti v podstatě nahého těla poškozené, ve velmi malém prostoru mezi masérským lehátkem a stolem, při rozliti lihu mohlo dojít k popálení osoby ležící na lehátku. Navíc nelze přehlédnout, že toto nebezpečí jen umocnila nevhodná konstrukce kahanu, který nebyl zajištěn proti úniku kapaliny, byť jen šroubovatelným uzávěrem. Jak dále soud prvního stupně zdůraznil, obviněný „musí být schopen maniplovat s hořlavinou natolik bezpečně, aby nedošlo k žádné nehodě, zejména za situace, kdy je velmi pravděpodobné, že dojde k potřísnění osoby ležící na lehátku“.

13. Byť konkrétní argumentace obviněného nebyla obsažena v jeho odvolání v podobě, kterou uplatňuje v podaném dovolání, z povahy odvolacího řízení (§ 254 odst. 1 věta druhá tr. ř.) plyne, že odvolacímu soudu vznikla povinnost posoudit správnost a zákonnost napadených výroků rozsudku soudu prvního stupně i s případným uvážením vad, které odvolatel výslovně neuplatnil, pokud takové vady, mající vliv na správnost napadeného výroku, zatěžovaly rozsudek.

14. Odvolací soud tedy měl ve vztahu k napadenému výroku o vině posoudit zejména to, zda
a) skutkové vyjádření obsažené v tzv. skutkové větě napadeného rozsudku skutečně odůvodňuje subsumpci zde popsaného skutku pod soudem užitě znaky právní kvalifikace vyjádřené v tzv. právní větě odsuzujícího výroku (tj. že jinému z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví),
b) zdůvodnění užitě právní kvalifikace je úplné a vyjadřující naplnění znaků skutkové podstaty přečinu, jímž byl obviněný uznán vinným.

15. V tomto pořadí nelze postupovat při posuzování důvodnosti podaného dovolání, neboť přezkumná činnost dovolacího soudu je založena na konkrétně vznesených námitkách dovolatele (§ 265i odst. 3 věta první tr. ř.) a tento nedostatek skutkového popisu, stejně jako samotný právní závěr soudu, že poškozená v oblasti psychického zdraví utrpěla újmu vykazující kritéria těžké újmy na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, svým dovoláním nenapadá. Nejvyšší soud proto mohl zhodnotit správnost právního posouzení skutku až po zjištění důvodnosti těch námitek, které dovolatel vznesl ve svém dovolání. Těmi jsou, jak již plyne z výše uvedeného, výtky stran nedostatku trestnosti a nedostatku zavinění.

16. Námitku o nedostatku trestnosti činu je třeba odmítnout, neboť při její formulaci vychází dovolatel z nesprávné premisy, která spočívá v jeho tvrzení, podle něhož „není ... naplněna podmínka trestnosti, a to společenská škodlivost jako materiální stránka trestného činu, která musí být naplněna, aby skutečně šlo o trestný čin ... Společenská škodlivost zde nebyla popsána a jako znak trestného činu zde chybí.“ Stran nesprávnosti tohoto východiska dostačuje poukázat na to, že trestní zákoník, tj. zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podle něhož byla vina dovolatele posuzována, je založen na formálním pojetí trestného činu. Přitom již stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu k výkladu ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku uveřejněné pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr. v druhé právní větě upozornilo na to, že „společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku“. Dovození závěru o chybějícím znaku trestného činu („Společenská škodlivost ... jako znak trestného činu zde chybí.“) je proto zjevně nesprávné.

17. Jakkoli se navazující úvahy dovolatele vztahují k zásadě subsidiarity trestního práva (§ 12 odst. 2 tr. zákoníku), nelze se ztotožnit ani s tvrzením obviněného, podle něhož „událost, která se stala, je

pouze nešťastnou náhodou, na kterou nelze nahlížet z hlediska trestního práva“, proto je ingerence trestního práva nepřijatelná. V daném směru je třeba konstatovat, že argumentace dovolatele věc skutkově posouvá částečně do jiné roviny (nešťastná náhoda), než která odpovídá skutkovými zjištěními soudu. Ty v zásadě, společně s hodnocením obsaženým v odůvodnění rozsudku, vyjadřují v obecnosti to, co se rozumí pojmem nedbalosti („Nedbalost možno obecně vymezit tak, že pachatel zanedbáním povinné opatrnosti způsobí nezamýšlený následek.“ – viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 192). Přitom není žádného důvodu k tomu, aby nedbalostní delikty byly vyňaty z dopadu trestního práva, tj. odvětví, které se uplatňuje subsidiárně. Nicméně je zjevně nepřijatelné dovozovat, byť za dosud nikoli zcela ustálených skutkových zjištění stran vlastního následku jednání obviněného (viz níže), že jeho čin postrádá společenskou škodlivost, protože nelze mít zásadní výhrady ohledně zjištění o tom, že v důsledku nezachování nezbytné opatrnosti přivodil poškozené zranění somatického charakteru, jež nebylo zdaleka jen pomíjivé povahy. Nejvyšší soud proto nesdílí názor dovolatele o nedostatku trestnosti jeho činu z důvodů jím namítaných.

18. K jiným závěrům je nutno dospět ve vztahu k námitce o nedostatku naplnění subjektivní stránky trestného činu, kterou dovolatel buduje na tvrzení, podle něhož argumentace soudu prvního stupně o existenci nevědomé nedbalosti se vztahuje jen k manipulaci s kahanem, případně k popálení poškozené, které bylo hodnoceno jako lehké zranění, a „nikterak není uvedena forma zavinění vztahující se ke způsobení těžké újmy na zdraví poškozené spočívající v posttraumatické stresové poruše, kterou poškozená trpí nebo trpěla“.

19. Soud prvního stupně skutečně neuvádí žádné skutečnosti, které by prokazovaly nevědomou nedbalost obviněného ve vztahu k následku trestného činu (tj. k těžké újmě na zdraví, jež měla nabýt podoby posttraumatické stresové poruchy jako těžkého zranění, které je po delší dobu trvající poruchou zdraví). S dovolatelem nutno souhlasit v tom, že jeho zavinění zdůvodňuje soud jen k jím označené části, tedy fakticky toliko k vlastnímu jednání, resp. i k dílčímu následku jeho činu – somatickému charakteru zranění poškozené, které se projevilo jako bezprostřední následek působícího plamene na jejím těle (popáleniny) a k němu dovozené příčinné souvislosti.

20. Zavinění se nepresumuje a je třeba ho dokazovat, přičemž „se musí vztahovat na všechny skutečnosti, které jsou znakem skutkové podstaty trestného činu“ (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 182), a tedy „musí proto zahrnovat příčinnou souvislost mezi jednáním a následkem, účinkem (v jejich požadovaných formách), tj. včetně objektu a předmětu útoku“ (viz KRATOCHVÍL, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 281). Jak je zřejmé z obsahu rozsudku soudu prvního stupně, naplnění subjektivní stránky posuzovaného přečinu v něm není doloženo. To, co je nezbytné z hlediska zavinění zdůvodnit, učinil soud jen ve vztahu k následku (účinku – popáleninám), který není znakem skutkové podstaty přečinu, jímž byl obviněný uznán vinným (tím je těžká újma na zdraví), a příčinnému vztahu mezi jeho jednáním a tímto (v rovině viny z hlediska užití právní kvalifikace irelevantním) následkem (účinkem). Chybí zde však jednoznačný závěr o zavinění obviněného ve vztahu k příčinné souvislosti mezi jeho jednáním a následkem, který z něho měl vzejít v podobě těžké újmy na zdraví, tj. ve vztahu k tomu následku, který je znakem objektivní stránky přečinu podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku.

21. Jisté skutečnosti, které by mohly mít význam pro posouzení věci z hlediska zavinění, soud prvního stupně zmiňuje v dalších částech odůvodnění svého rozsudku, kde mimo jiné konstatuje „... Nadto není bez významu, že obžalovaný věděl o zdravotním stavu poškozené, mohl tedy předpokládat, že je náchylnější k případnému rozvoji úzkostných stavů, ... obžalovaný skutečně mohl a měl vědět, že neopatrnou manipulací může dojít k popálení jeho klienta ležícího na lůžku a také že s takovýmto jednáním může způsobit vážné zdravotní komplikace, které zcela bez pochybností mohly dosáhnout hranice těžké újmy na zdraví – ostatně mohl předpokládat, že popáleniny mohou

poškozené způsobit i psychické potíže, když je utrpí při činnosti, od níž očekává relaxaci, uvolnění a odpočinek. Takto záporný vjem, kterým si poškozená musela projít, tedy de facto hoření jejího vlastního těla, je bezesporu natolik negativním prožitkem, že i u zcela zdravého (myšleno v tomto případě duševně) člověka byl způsobitý přivodit závažné psychické potíže“. Tyto závěry – důsledně hodnoceno – však soud náležitě nevyužil v souvislosti s dovozením naplnění subjektivní stránky pojící se k následku, neboť v návaznosti na posledně citované údaje soud uzavírá, že „je dána příčinná souvislost“ – v uvedeném kontextu mezi „jednáním obžalovaného (byť nedbalostním) a vznikem škody“.

22. Zavinění obviněného jako obligatorní znak subjektivní stránky přečinu, jímž byl uznán vinným, tedy není v rozsudku soudu prvního stupně transparentně vymezeno. Je totiž nezbytné poukázat na obsah ustanovení § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, přičemž porušení, k němuž je třeba prokázat, že obviněný si měl být vědom možnosti jeho způsobení v důsledku svého nedbalého jednání (vědět měl a mohl), má podobu poruchového následku v podobě těžké újmy na zdraví v oblasti psychiky poškozené (posttraumatická stresová porucha, dále též ve zkratce „PSP“) a ve vztahu k ní je třeba prokázat to, co zákon požaduje, tedy že obviněný vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům o jejím vzniku vědět měl a mohl.

23. Nic takového však není uvedeno v rozsudku soudu prvního stupně, který zde sice kalkuluje, na základě tvrzené vědomosti obviněného o zdravotním stavu poškozené („věděl o zdravotním stavu poškozené“) s jeho možností „předpokládat, že je náchylnější k případnému rozvoji úzkostných stavů“, avšak je nezbytné jednak rozlišit úzkostný stav a psychickou poruchu dosahující úrovně těžké újmy na zdraví a jednak konkretizovat charakter vědomosti obviněného o případné predispozici poškozené, která se zřejmě spolupodílela na vývoji poruchy, aby bylo splnění zákonné podmínky (vědět měl a mohl) i náležitě argumentačně vyloženo.

24. Tvrzení obsažené v dovolání obviněného, podle něhož „ani v hrubých rysech si ... nepředstavil, že u poškozené se může rozvinout posttraumatická stresová porucha, zejména když došlo k lehkému popálení“ – resp. že si toto představit měl a mohl – nebylo v rozsudku soudu prvního stupně vyvráceno. Poukazuje-li dovolatel v návaznosti na jím citované rozhodnutí uveřejněné pod č. 20/1981 Sb. rozh. tr. na to, že jeho „zavinění by se tak muselo vztahovat i k posttraumatické stresové poruše, což nebylo prokázáno ani ve formě nevědomé nedbalosti“, Nejvyšší soud sdílí toto hodnocení. Následný poukaz dovolatele na teorii adekvátní příčinné souvislosti, z níž vychází česká občanskoprávní teorie, ovšem nemá v dané souvislosti (a nutno dodat, že ani při řešení otázky naplnění objektivní stránky trestného činu) uplatnění. Při řešení otázky viny obviněného, resp. při řešení otázky příčinného vztahu, je totiž třeba postupovat podle české trestněprávní nauky i v soudní praxi přijímané teorie podmínky (conditio sine qua non). Dovolatelem zmíněná teorie adekvátní příčinné souvislosti tak může nalézt uplatnění toliko při rozhodování o nárocích v adhezním řízení.

25. S ohledem na dosud uvedené Nejvyšší soud, na rozdíl od závěru odvolacího soudu i vyjádření státní zástupkyně k dovolání obviněného, dospěl k závěru, že výrok o vině je zatížen vadou, která odpovídá uplatněnému dovolacímu důvodu.

26. V návaznosti na zjištění popsané vady výroku o vině přezkoumal dovolací soud i oprávněnost závěrů soudů nižších stupňů, podle nichž byla poškozené P. P. způsobena těžká újma na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, jak uzavřely oba soudy, neboť jde o otázku, jež bezprostředně souvisí se zaviněním obviněného (otázka projevů poruchy a jejich předvídatelnosti pachatelem), a současně i to, zda tento následek je dostatečně vyjádřen v popisu skutku.

27. Pokud jde o první podotázku, těžkou újmou na zdraví se obecně podle § 122 odst. 2 tr. zákoníku rozumí vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění spočívající v postižení či újmě vymezené v § 122 odst. 2 písm. a) až i) tr. zákoníku. Pro pojem těžká újma na zdraví platí v podstatě tatáž kritéria

jako pro výklad pojmu „ublížení na zdraví“, přičemž rozdíl mezi těmito pojmy spočívá především v tom, že při těžké újmě na zdraví musí jít o vážnou poruchu zdraví nebo o vážné onemocnění, a dále v tom, že porucha zdraví musí mít charakter některé újmy podle § 122 odst. 2 písm. a) až h) tr. zákoníku nebo být delšího trvání podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku (viz přiměřeně zprávu Nejvyššího soudu uveřejněnou pod č. II/1965 Sb. rozh. tr.).

28. Za těžkou újmu na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku je třeba považovat nejen delší dobu trvající vážnou poruchu zdraví fyzického, ale i duševního, popřípadě delší dobu trvající vážné duševní onemocnění (viz rozhodnutí uveřejněná pod č. 9/1981-II. a č. 51/1983 Sb. rozh. tr.). Za delší dobu trvající poruchu zdraví soudy považují vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění, které omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu 6 týdnů. Vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění především znamená velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života poškozeného, musí být spojena s takovými potížemi, které sice trvají delší dobu, avšak i svou povahou překážejí obviněnému v jeho povolání a v obvyklém způsobu života, do něhož mu vážně zasahují tím, že se nemůže projevovat a chovat tak, jak bylo jeho zvyklostí a jak bylo nutné pro zajištění jeho životních poměrů. Pokud jde o vznik posttraumatické stresové poruchy, ta může u poškozeného v různé intenzitě přetrvávat po relativně dlouhou dobu, avšak může jít o těžkou újmu na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku jen v případě, jestliže se tato psychická porucha po delší dobu (tj. obecně alespoň kolem 6 týdnů) projevuje jako vážná porucha zdraví. Tento zákonný znak plyne z návěti ustanovení § 122 odst. 2 tr. zákoníku, podle něhož musí jít o vážnou poruchu zdraví srovnatelnou s jinými vážnými poruchami zdraví (nebo vážnými onemocněními) obsaženými v ostatních alternativách tohoto zákonného ustanovení, jako je např. ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, mučivé útrapy, poškození důležitého orgánu apod. (viz přiměřeně rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 12. 2016, sp. zn. 2 To 107/2016).

29. Vztáhnou-li se tato obecná východiska na posouzení projednávané věci, soud prvního stupně – a aniž by toto pochybení napravil odvolací soud – nikterak v tzv. skutkové větě výrokové části rozhodnutí, jež je podkladem pro dovození závěru o naplnění všech znaků z hlediska užití právní kvalifikace skutku, nevymezil, zda nastaly podmínky pro závěr, že poškozené P. P. byla způsobena delší dobu trvající porucha zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Především popis skutku neobsahuje transparentní vymezení časových souvislostí, na jejichž základě by mohl být tento závěr akceptován. Jinak vyjádřeno, ve skutkové větě ve výroku o vině není ani v náznamech obsažen údaj, z něhož by bylo možno dovozovat nezpochybnitelný závěr, kdy se soudem zjištěná posttraumatická stresová porucha u poškozené vyvinula (zda ihned po činu, či s nějakým časovým odstupem) a dokdy se ve své závažnosti jako vážná porucha zdraví u poškozené projevovala, čili zda zapříčinila delší dobu (kolem 6 týdnů) trvající poruchu zdraví poškozené v podobě (intenzitě/zátěži), kterou lze oprávněně označit za vážnou poruchu zdraví. Skutkové závěry soudu stran vlastních projevů zjištěné poruchy zdraví z hlediska konkrétních omezení poškozené pak nejsou transparentně vymezeny ani v odůvodnění rozsudku.

30. Vyjde-li Nejvyšší soud z toho, co akceptoval soud prvního stupně, podle něhož „znalec hodnotí posttraumatickou stresovou poruchu, která je ze soudně lékařského hlediska hodnocena již jako poranění těžké, neboť doba jeho léčení je variabilní, může se pohybovat v řádu měsíců, ale také let“, nelze takové zjištění přijmout. Odborný závěr znalce stran posouzení charakteru poruchy zdraví nebo jiného onemocnění jako vážného (§ 122 odst. 2 tr. zákoníku) se musí upínat ke zjištěním, jak se daná porucha či onemocnění konkrétně projevily na poškozené, jak intenzivně ji v důsledku jejich působení omezily v obvyklém způsobu života, ale nemůže být v obecnosti odvozován od toho, že „doba jeho léčení je variabilní, může se pohybovat v řádu měsíců, ale také let“.

31. Soud prvního stupně opřel svůj právní závěr, podle něhož poškozená utrpěla těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, o znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, zpracovaného soudní znalkyní MUDr. M. Ř., která shledala u poškozené poruchu

zdraví trávající déle než 1 měsíc. U hlavního líčení tato znalkyně uvedla, že léčení posttraumatické stresové poruchy je individuální, „ale bývá to, než zaberou antidepressiva asi 4 až 6 týdnů ... léčba u poškozené je spíše delší, spíše v měsících než týdnech ... první zlepšení je asi po 2 měsících po tom incidentu“. Podle znalkyně „se posttraumatická porucha projeví ... do 1 měsíce od toho incidentu“. Otázka časového vymezení projevu zjišťované posttraumatické stresové poruchy jako vážné poruchy zdraví tak zůstává značně zamlžena, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že vlastní závažné projevy jejího působení na osobu poškozené nejsou z hlediska podstatného omezení v jejím obvyklém způsobu života dostatečně transparentním způsobem specifikovány a skutková zjištění soudu jsou v důsledku nedostatečného zaměření důkazního řízení neúplná.

32. Jak vyplývá z výše uvedeného i z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. [8 Tdo 751/2017](#) (uveřejněného pod č. 29/2018 Sb. rozh. tr.), pro závěr o tom, že posttraumatická stresová porucha je delší dobu trávající poruchou zdraví, a tedy těžkou újmou na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, zásadně nestačí zjištění o jejím přetrvávání po relativně dlouhou dobu, ale je nutné, aby představovala velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života poškozeného. Musí být spojena s takovými potížemi, které nejenže trvají delší dobu, ale poškozenému brání v obvyklém způsobu života, do něhož mu vážně zasahují tak, že se nemůže projevovat a chovat podle svých zvyklostí a obstarávat si obvyklým způsobem své životní potřeby a uspořádat své sociální poměry. Jak tedy z uvedeného vyplývá, obecně nelze klást rovnítko mezi diagnostickým závěrem, že u poškozené došlo v důsledku jednání pachatele ke vzniku posttraumatické stresové poruchy, a závěrem, že poškozená v důsledku tohoto jednání utrpěla vážnou poruchu zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Obsah rozhodnutí soudů nižších stupňů svědčí o tom, že neposoudily věc dovolatele ve smyslu požadavků plynoucích z citovaného rozhodnutí. Proto naplnění skutkové podstaty přečinu, jímž byl obviněný uznán vinným, nebylo dosud provedeným a zhodnoceným dokazováním prokázáno ani po stránce objektivní, byť z jiných důvodů, než obviněný namítal.

33. Aniž by bylo nezbytné zpochybňovat závěr, že jednání obviněného, resp. následek činu bezprostředně nastalý v podobě somatického poranění, byly kauzální pro vývoj zjištěné posttraumatické poruchy u poškozené (viz tzv. flashbacky ve vztahu k popálení, které zmiňuje znalkyně), tyto skutečnosti nebyly jedinými faktory, které se měly podílet na vzniku posttraumatické stresové poruchy. Podle znalkyně se nedá říci, že zdravotní stav poškozené, který byl před daným úrazovým dějem, je pro vznik této posttraumatické poruchy zcela bez významu, poškozená byla zřejmě náchylnější k neurotickým projevům, takže je zde jistý podíl dřívějších psychických potíží, kterými v minulosti poškozená trpěla (byla léčena pro panickou poruchu spojenou s úzkostmi), na vzniku obtíží a omezení, jež u ní měly nastat po inkriminované události v důsledku vyvinuvší se PSP, aniž by však znalkyně konkrétněji rozvedla, do jaké míry mohla tato predispozice ovlivnit hloubku obtíží poškozené. Uvedené skutečnosti si byl soud prvního stupně patrně vědom, neboť přejímá odborný závěr, podle něhož jde o „duální diagnózu“, ale s tímto poznatkem již dále nepracoval žádoucím směrem. Lze sice akceptovat jeho stanovisko odmítající to, že předchozí diagnózy by byly spouštěčem a důvodem, proč došlo k tomuto stavu (tj. k rozvoji PSP), avšak k náležitému posouzení viny obviněného toto konstatování nedostačuje (tj. k prokázání kauzálního nexu mezi jednáním a následkem). Opět totiž „do hry“ vstupuje otázka zavinění.

34. Byť na základě vyjádření znalkyně nelze popřít zásadní kauzální význam jednání obviněného a jeho bezprostředního následku (účinku v podobě popálenin), protože nedochází k tzv. přetržení příčinné souvislosti, je nezbytné zaujmout odborné stanovisko k tomu, k jakým omezením došlo v důsledku spolupůsobení obou příčin, neboť i toto je významné z hlediska viny obviněného. Je zde otázka, zda by došlo ke stejným omezením i u průměrného jedince (tj. osoby bez předchozí psychické zátěže), a tudíž, zda veškerá omezení (jež je nezbytné sumarizovat pro posouzení intenzity omezení v obvyklém způsobu života) je možno spojovat jen s činem obviněného, či zda jejich rozvoj a projev je třeba přisuzovat i zmíněné predispozici poškozené. Obviněný totiž může být činěn trestně

odpovědným toliko za takový následek, ve vztahu k němuž mu lze přičíst zákonem požadované zavinění, tj. alespoň na úrovni nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. V daném směru pak vystupuje do popředí to, co dosud spíše útržkově, bez konkretizace (zda ve vztahu k psychickému stavu poškozené, a pokud ano, v jakém rozsahu) a opory o příslušné důkazy, z nichž to má vyplývat, zmínil soud prvního stupně ve svém rozsudku (tj. že obviněný „o zdravotním stavu poškozené věděl“).

35. Odpověď na druhou podotázku je zřejmá a byla zodpovězena ve své podstatě již výše. Popis skutku z pohledu umožňujícího jeho důvodnou subsumpci pod zákonné znaky přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku je nedostatečný.

36. Nejvyšší soud se dále vypořádal s námitkami vůči uloženému trestu, který obviněný pokládal za přísný a nepřihlízející dostatečně k polehčujícím okolnostem, jakož i s výhradami zpochybňujícími správnost výroků učiněných v adhezním řízení, a s polemikou se způsobem hodnocení některých důkazů, především výpovědi obviněného a poškozené.

37. Nejvyšší soud shledal vadným výrok o vině obsažený v rozsudku soudu prvního stupně, a to v rozsahu zakládajícím důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v jeho alternativě, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. V důsledku existence této vady, na niž nereagoval odvolací soud způsobem odpovídajícím zákonu (tj. zrušením rozsudku napadeného odvoláním), dospěl dovolací soud k závěru i o naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho alternativě, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

38. Na základě tohoto zjištění Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil jak napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře, tak jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Táboře, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud dále přikázal Okresnímu soudu v Táboře, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. To je odůvodněno potřebou provedení dalšího dokazování, bez něhož nelze náležitě rozhodnout o vině obviněného. V uvedeném směru je nezbytné, aby dokazování bylo doplněno alespoň opětovným výsledkem znalkyně MUDr. M. Ř., jejíž výslech, případně jemu předcházející písemný doplněk znaleckého posudku, by měl být zaměřen na objasnění otázek, jejichž zodpovězení vyplývá ze skutečností zmíněných výše.

39. Písemně zpracovaný znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, totiž v návaznosti na jeho nálezovou část poskytuje (v důsledku své značné obecnosti odpovědí) pro soud nedostatečné množství odborných závěrů, neboť při vymezení jednotlivých kritérií, které je nezbytné naplnit, aby bylo možno konstatovat přítomnost PSP, se závěr znalkyně omezuje na opakující se údaj „Splňuje“. Jak již bylo uvedeno, posudek neobsahuje žádnou konkretizaci toho, v jakém směru a v jaké závažnosti se obtíže, jimiž měla poškozená trpět, u ní konkrétně projeví, tedy např. jak se projevil klesající zájem poškozené o důležité činnosti, v čem se projevilo její odcizení od společnosti, jak poklesl její sociální a pracovní výkon a jaká byla ztráta zájmu o některé dříve oblíbené činnosti apod. Z písemného znění posudku tak nelze zjistit to, co je nezbytným podkladem pro závěr, že zjištěná PSP má současně povahu vážné újmy na zdraví podle § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku. Byť k zodpovězení této otázky mohou přispět i další důkazy (výpovědi svědků, doklady o pracovní neschopnosti, lékařské zprávy atd.), nelze pomíjet význam odborného posouzení těchto otázek ve formě znaleckého závěru, který je jedním z rozhodujících důkazů.

40. K jisté nejasnosti odborných závěrů dosud zpracovaného znaleckého posudku pak přispívá i to, že znalkyní vyslovený diagnostický závěr stran poruchy, jíž měla poškozená po činu trpět, se

neomezuje pouze na údaj: „Posttraumatická stresová porucha F 43.1“, nýbrž obsahuje i údaj „Jiná fobická porucha F 40.8“, aniž by následovalo vyložení toho, jaký je mezi nimi vztah z hlediska jejich projevů – obtíží, které omezovaly poškozenou v obvyklém způsobu života, a jaký je vztah druhé jmenované poruchy k jednání obviněného a jím bezprostředně způsobenému následku (popáleninám).

41. Bylo by nekorektní přičítat uváděné nedostatky znaleckého posudku ryze na vrub jeho zpracovatelky, neboť nelze odhlížet od faktu, že rozsah jí podaných odborných závěrů byl ovlivněn již zadavatelem posudku (policejním orgánem), který vymezil úkol pro znalkyni zcela nedostatečně, když ji pověřil zodpovědním jediné otázky: „Zda posuzovaná P. P. trpí posttraumatickou stresovou poruchou, u posuzované již dříve psychiatricky léčené, v důsledku utrpeného úrazu při popálení“. Pomine-li se formulace otázky, která může navodit dojem, že u poškozené se již v minulosti vyvinula PSP, ač patrně byly míněny psychické potíže, které se u ní v minulosti vyskytly (v lékařských zprávách zmíněné panické ataky v dopravních prostředcích a také agorafobie od roku 2003), s nimiž se léčila (v náleзовé části posudku uváděné zprávy o psychiatrických kontrolách od října 2009 do července 2010), je zřejmé, že takto formulované zadání znaleckého posudku nemohlo být způsobilé vytvořit dostatečný odborný podklad po následné řešení viny obviněného.

42. Nedostatek náležitého objasnění příčinné souvislosti (zde s ohledem na rozsáhlejší náleзовou část, v níž jsou citovány poznatky obsažené v lékařských zprávách o výraznějších psychických potížích poškozené v době předcházející úrazovému ději), nevymezení toho, v jakých oblastech života a v jaké hloubce došlo u poškozené v příčinné souvislosti s jednáním obviněného k omezení v obvyklém způsobu života, jakož i dalších otázek souvisejících, je tak nutno klást za vinu i orgánům činným v trestním řízení. V počátcích trestního stíhání obviněného orgánům působícím ve stadiu přípravného řízení, tj. policejnímu orgánu v souvislosti se zadáním znaleckého posudku a státní zástupkyni v souvislosti s přijetím tohoto posudku jako dostatečného pro řešení otázky viny obviněného při podání obžaloby, v soudním řízení pak oběma soudům nižších stupňů, neboť k nápravě nedostatků znaleckého posudku – z hlediska potřeby rozhodnutí o vině obviněného – nedošlo ani v tomto stadiu řízení, kde i po výslechu znalkyně v hlavním líčení zůstala neobjasněna řada zásadních otázek.

43. Má-li tedy obecně znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, přispět ke zjištění, zda poškozený v důsledku jednání obviněného utrpěl těžkou újmu na zdraví, která se u něj projevila v oblasti jeho duševního zdraví, poté nelze pokládat za dostačující, je-li náplň znaleckého posouzení zadavatelem posudku vymezena jen tak, aby znalec zodpověděl otázku, zda poškozený v důsledku činu obviněného trpí posttraumatickou stresovou poruchou, aniž by byl současně vyzván k tomu, aby popsal její konkrétní projevy, tj. uvedl, v jakých sférách života poškozeného se projevila a jakou intenzitou a po jakou dobu vedla k omezení poškozeného v jeho obvyklém způsobu života. Jen při zodpovězení těchto otázek lze totiž rozhodnout, zda se nastala posttraumatická stresová porucha projevila jako vážná porucha zdraví.

44. Je proto na soudu prvního stupně, aby při formulaci nových otázek, které by směřovaly k dalšímu objasnění příčinného vztahu mezi jednáním obviněného a jeho následkem na zdraví poškozené, projevům zjišťovaných poruch na chování poškozené a délce podstatného omezení jejího obvyklého způsobu života, resp. života, který vedla po vyléčení dřívějších negativních projevů svého psychického stavu v době předcházející úrazovému ději, případně dalších dotazů, které mu pomohou vyřešit otázku viny obviněného, požádal znalkyni o doplnění znaleckého posudku a tento dodatek, po jeho provedení jako důkazu, zohlednil při svém dalším rozhodování. Současně nelze již v tomto okamžiku vyloučit, že řízení bude muset být doplněno i dalším dokazováním provedeným pro potřeby rozhodnutí o ostatních výrocích, které byly vysloveny v napadeném rozsudku (v adhezním řízení). Nelze rovněž vyloučit předložení nějakého dalšího důkazu procesní stranou či návrhu na jeho provedení.

45. Prvořadným úkolem soudu prvního stupně tedy bude, aby provedl dokazování v rozsahu, který umožní správné rozhodnutí o naplnění objektivní stránky žalovaného přečinu, tj. zda jednáním obviněného byla způsobena poškozené (v příčinné souvislosti) taková porucha zdraví, která splňuje kritéria těžké újmy na zdraví podle § 122 odst. 2 tr. zákoníku. V případě kladného závěru se úvahy soudu musí ubírat tím směrem, zda skutkové okolnosti případu (a zde i vlastní příčina následku) umožňují závěr o existenci zákonem vyžadovaného zavinění, tj. alespoň nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku ve vztahu k jednotlivým součástem (znakům) objektivní stránky posuzovaného přečinu.

46. Protože zavinění pachatele je třeba prokázat nejen k jeho jednání, nýbrž i k jím způsobenému následku a příčinnému vztahu pojícímu toto jednání a nastalý následek, nedostačuje, aby soud při vyslovení viny obviněného přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku zdůvodnil existenci jeho nevědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku jen ve vztahu k jeho neopatrnému jednání, jež vedlo ke vzniku popálení poškozené, a k takto bezprostředně přivozenému somatickému poškození jejího zdraví v podobě popálenin jejího těla, je-li těžká újma na zdraví soudem shledávána nikoli v tomto poranění (hodnoceném jako ublížení na zdraví lehčího charakteru), ale v duševní poruše (posttraumatické stresové poruše), která se u poškozené měla vyvinout jako následek jeho činu.

47. V této souvislosti může nabýt svého významu - vzhledem ke konstatované duální povaze poruchy - právě nezbytné objasnění vlastní kauzální příčiny (v dané souvislosti zjišťované i z vyjádření znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie) jednotlivých omezení v obvyklém způsobu života, jimž měla být poškozená vystavena v období po činu. Lze totiž důvodně usuzovat, že v jiných případech, kdy se jako následek činu pachatele projeví u poškozeného PSP, bude její vznik vázán již na samotné vlastní jednání pachatele, které se vůbec nemusí projevit v podobě somatického účinku na těle poškozeného. Tak např. v případě trestného činu loupeže, jestliže pachatel ohrožoval poškozeného střelnou zbraní, může být dostatečným impulzem pro vývoj PSP u poškozeného „pouhé“ ohrožující jednání pachatele, které může být samo o sobě dostatečným podnětem pro vznik takové poruchy z důvodu vystavení oběti velmi výraznému psychickému otřesu (hrozby závažného následku). Jinak vyjádřeno, samotné vědomí pachatele, že vůči poškozenému zasáhne způsobem, který ho vystaví nadměrné psychické zátěži a tlaku, ať již v důsledku užití brachiálního násilí, či výhrůžkou jeho bezprostředního použití, resp. vlastní projev takového jednání vůči poškozenému v realitě, může být významným faktorem pro dovození zavinění pachatele (např. právě nedbalostního charakteru) ke vzniku PSP u poškozeného jako těžké újmy na zdraví. Je proto na soudu, aby zvážil, zda i v posuzované věci s ohledem na charakter jednání obviněného (vyhodnoceného jako nedodržení nezbytné opatrnosti), resp. z něj vzešlého bezprostředního následku činu (s nímž bylo dosud argumentováno - popáleniny), umožňují dovození zavinění obviněného ve vztahu k následku, který je znakem objektivní stránky žalovaného přečinu.